

УДК 371.68:004.9

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МЕДІАОСВІТИ ДІТЕЙ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**Назарук Ю. Б.**

Стаття присвячена проблемі розвитку медіаосвіти в зарубіжних країнах. На основі аналізу теоретичної літератури визначено термін "медіаосвіта". Визначено специфіку та характерні особливості розвитку медіаосвітньої теорії і практики у різних країнах. Автор зосередив увагу на розвитку медіаосвіти як специфічного напрямку педагогічної науки в Канаді, Великобританії, Франції, Німеччині. Відображено розвиток медіаосвіти в Україні на сучасному етапі. Розглянуто проблеми та перспективи удосконалення роботи з медіаосвіти в Україні.

Ключові слова: засоби масової інформації, інформаційно-комунікаційні технології, медіаосвіта, медіаінформація, розвиток, зарубіжні країни.

Статья посвящена проблеме развития медиа-образования в зарубежных странах. На основе анализа теоретической литературы определено понятие "медиаобразование". Раскрыты характерные особенности развития теории и практики медиаобразования в разных странах. Автор сосредоточил внимание на развитии медиаобразования как специфического направления педагогической науки в Канаде, Великобритании, Франции, Германии. Отражено развитие медиаобразования в Украине на современном этапе. Рассмотрены проблемы и перспективы совершенствования работы по медиаобразованию в Украине.

Ключевые слова: средства массовой информации, информационно-коммуникационные технологии, медиаобразование, медиаинформация, развитие, зарубежные страны.

The article is devoted to the development of media education in foreign countries. Based on an analysis of the theoretical literature, the concept of "media education" has been defined. Specific and characteristic features in the development of the theory and practice of media education in different countries have been revealed. The author focuses attention on the development of media education as a specific direction in the pedagogical science in Canada, Great Britain, France, and Germany. The article also shows the present-day development of media education in Ukraine. Problems and prospects of improving media education in Ukraine are considered.

Key words: mass media, information and communication technology, media education, media information, development, foreign countries.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний етап життя суспільства, пов'язаний зі стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та поширенням інформації, створює нові проблеми для розвитку особистості. Неконтрольовані обсяги медіаінформації мають деструктивний вплив на найбільш вразливу дитячу аудиторію, для якої мас-медіа виступають чинником соціалізації. В умовах перенасиченості ринку медіапродукції так званими "патогенними" текстами підростаюче покоління потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого й безпечного користування інформацією. У зв'язку з цим актуальним постає дослідження розвитку медіаосвіти у різних країнах, основним завданням якої є підготовка нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття інформації, навчити людину розуміти її, усвідомлювати наслідки її впливу на психіку, оволодівати способами спілкування на підставі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів і сучасних інформаційних технологій [5, с. 134].

Для реалізації цього завдання необхідна комплексна програма медіаосвіти для дітей дошкільного віку. Актуальність звернення до зарубіжного досвіду медіаосвіти зумовлена, зокрема, ще й тим, що у багатьох європейських країнах цю проблему піднесено до рангу державної освітньої політики. Сьогодні в Україні є

гостра потреба в удосконаленні змісту дошкільної освіти, запровадження у нього нового компонента, пов'язаного з навчанням дошкільників не тільки основ комп'ютерної грамотності, але й формування критичного мислення та "імунітету" від шкідливих інформаційних впливів медіасередовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

Теорія й практика медіаосвіти була предметом наукового дослідження багатьох дослідників. Серед зарубіжних учених можна виділити Д. Бекінгема, Л. Зазнобіну, Г. Лассуел, С. Пензіна, які досліджували масмедіа в цілому, моделі і методи медіаосвіти молоді. Вивченням вітчизняного та світового досвіду медіаосвіти займалися А. Дилижан, О. Нечай, О. Самарцев, О. Шариков, С. Черкашин та інші.

Перша спроба впровадження медіаосвіти у навчальний процес була зроблена канадським вченим М. Маклюеном у 1959 році. Згодом його послідовники – К. Ворсноп, К. Безелгет, Д. Консідайн, Р. Кьюбі, Л. Мастерман (Англія), Б. Вілсон, Дж. Браун, Ч. Вітні, Р. Лопе (США) – розвинули цей напрям освіти. Активно доводили необхідність медіаосвітньої практики вчені П. Грінвей, Р. Куїн, Б. Мак-Махон (Австралія). Тож багато країн давно зрозуміли необхідність медіаосвіти і вже мають вагомий напрацювання в її теоретичному осмисленні, методологічному обґрунтуванні й практичному застосуванні.

В Україні увага до медіаосвіти посилилась лише останніми роками. Предметом досліджень українських науковців стає медіаосвіта і її стан в різних країнах світу. Так, опубліковано статті І. Чемерис "Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти та коротка історія розвитку", В. Робака "До питання про розвиток медіапедагогіки у Німеччині", В. Фатиміної "Журналістська освіта в Німеччині" та ін. Однак у більшості праць науковці звертають увагу на найпоширеніші теорії і моделі медіаосвіти, аналізують доробки окремих науковців, характеризують напрями медіаосвіти у інших країнах. Проте майже не приділяється увага визначенню особливостей медіаосвітньої практики дітей, зокрема дошкільного віку.

Значний внесок у вивчення та впровадження медіаосвіти в українську систему освіти зробили О. Баришполець (вивчає уявлення дітей про ризики негативного впливу телебачення), Н. Габор (досліджує проблеми медіаосвіти в контексті світового інформаційного простору), Л. Найдьонова (розробила модель медіакультури особистості), Б. Потятиник (розглядає проблему медійної екології). Теоретичні підходи розвитку медіаосвіти на матеріалі преси визначила Г. Онкович. Вона також наголосувала на тому, що не можна обмежувати аудиторію медіаосвіти тільки учнями школи, слід залучати до оволодіння медіакультурою всі вікові групи населення.

Позитивним стало проведення круглих столів, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій, реалізація авторських медіаосвітніх проектів. Однак варто зазначити, що впровадження медіаосвіти здійснюється ще досить повільно, бракує системного, цілісного підходу до вирішення даної проблеми.

Формулювання цілей статті. Метою статті було визначити різні підходи до розуміння поняття "медіаосвіта", висвітлити та проаналізувати процес виникнення й становлення медіаосвіти у різних країнах, а також визначити форми медіаосвітньої діяльності та її особливості у кожній країні зокрема. Особливо слід звернути увагу на з'ясування стану вітчизняної медіаосвітньої теорії й практики на сучасному етапі, а також окреслити проблеми впровадження медіаосвіти у навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Починаючи з 60-х років ХХ століття, у провідних країнах світу (Великобританія, США, Канада, Франція та інші) в педагогічній науці сформувався специфічний напрям "медіаосвіта", який був спрямований на допомогу учням і студентам успішно адаптуватися у світі медіа, навчитися безпечно взаємодіяти з технічними засобами навчання та засобами масової інформації.

Вважається, що термін "медіаосвіта" вперше було використано у 1973 р. на спільному засіданні Сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. У документах ЮНЕСКО цьому терміну дається таке трактування: "Під медіаосвітою необхідно розуміти навчання теорії та практичних умінь для оволодіння сучасними засобами масової комунікації, які розглядаються як частина

специфічної автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці; її необхідно відрізнити від використання ЗМК як допоміжних засобів, які використовуються у викладанні інших галузей знань, таких як, наприклад, математика, фізика або географія" [3, с. 41]. Однак досі немає єдиної думки науковців щодо визначення поняття "медіаосвіта" та його сутності. У різних країнах дослідники дають тлумачення відповідно до проблем, що є актуальними на певному етапі розвитку суспільства.

Найбільш уживаними в зарубіжних та вітчизняних дослідженнях є такі тлумачення поняття "медіаосвіта":

- це технічні засоби створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, розповсюдження, сприйняття інформації та обміну її між суб'єктом (автором медіатексту) і об'єктом (масовою аудиторією), а саме: друк, фотографія, радіо, кінематограф, телебачення, відео, мультимедійні комп'ютерні системи, включаючи Інтернет [1, с. 481];

- напрям сучасної педагогіки, який передбачає вивчення школярами закономірностей масової комунікації преси, радіо, телебачення, кіно, відео тощо, підготовку їх до життя в сучасному інформаційному світі, опанування вмінь сприймати й осмислювати різну інформацію, особливо за допомогою технічних засобів [2, с. 308];

- процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприймання, інтерпретації, аналізу й оцінки медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіатехніки [3, с. 38];

- науково-освітня сфера діяльності, яка ставить за мету допомогти індивіду сформувати психологічний захист від маніпуляції чи експлуатації з боку мас-медіа і розвинути, інформаційну культуру [7, с. 512];

Отже, термін "медіаосвіта" на сьогодні однозначного трактування не має. Однак навіть при деяких розбіжностях у розумінні сутності медіаосвіти та її завдань в різних країнах більшість дослідників упевнені в тому, що її слід розглядати не тільки як певний компонент середньої чи вищої освіти, але і як довгострокову суспільно-просвітницьку діяльність, поширену на дітей і дорослих. Медіаосвіта як важливий напрям в освітянській галузі багатьох країн виникла кілька десятиріч тому і отримала не лише теоретичне осмислення й методологічне обґрунтування, а й набула широкого застосування. Ідею щодо започаткування розвитку медіаосвіти генерувала ЮНЕСКО. У матеріалах конференції *Education for the Media and the Digital Age* (Відень, 1999) було зазначено, що медіаосвіта рекомендується до впровадження у національні навчальні плани всіх держав, в систему додаткової, неформальної освіти та навчання протягом всього життя людини. Найпомітніших успіхів у розвитку медіаосвіти досягли педагоги Канади, Великої Британії, Франції, Німеччини.

Наприкінці 60-х – на початку 70-х років у Великобританії з'явилася схвильованість з приводу негативного впливу на дітей і підлітків ЗМІ через низький художній рівень значної частини мас-медійної продукції, насилля на екрані, соціально-політичну дезінформацію юнацтва. Головним завданням медіаосвіти було визначено вироблення у підростаючого покоління "імунітету" проти спроб маніпулювати їхньою свідомістю; ефективним "щепленням" мало стати формування критичного мислення (Ж. Берже, А. Дал, Л. Мастерман, М. Сушон та ін.). Реалізація цього завдання передбачалася шляхом виконання навчально-дослідних завдань. Наприклад: написання твору-есе на задану тему, виділення з фільмів, оповідань чи передач типових персонажів, обговорення їх як героїв, потреби їх появи на екранах; створення нового видання із фрагментів декількох інших тощо [5].

Як критерії оцінки процесу медіаосвіти Л. Мастерман пропонує оцінювати ефективність медіаосвіти, з одного боку, за здатністю учнів використовувати свої знання (критичні ідеї й принципи) у нових ситуаціях, а з іншого боку, за рівнем інтересу й мотивації, які вони мають.

У 1980 – на початку 1990-х рр. у Великій Британії було видано дві праці, де визначено поняття медіаосвіченості, запропоновано теоретичні завдання для роботи: "Початкова медіаосвіта: формулювання програми" й "Медіаосвіта для середньої школи: формулювання програми". Загалом британська система медіаосвіти передбачає мінімум медіаграмотності на рівні початкової школи. Серед курсів з медіа, які можуть вибрати учні середньої школи – *Film&Media Studies*, *Media Studies* і

медіаосвіта на ускладненому рівні – Media Studies Advanced. Підготовку вчителів (і майбутніх учителів) у галузі медіаосвіти здійснюють британські коледжі та університети. З 1983 року в рамках спеціального проекту медіаосвіта стала активно впроваджуватися в навчальні плани шотландських шкіл (як в інтегрованій формі, так і в якості самостійного курсу Media Studies). Однак жодних офіційних програм медіаосвіти для дітей дошкільного віку розроблено не було.

На жаль, сьогодні медіаосвіта Великобританії уже розвивається менш стрімким темпом. Серед найбільших труднощів можна відзначити, що розвиток національної медіаосвіти гальмується без підтримки освітян усіх рівнів. Медіаосвіта спирається в основному на ентузіастів цієї галузі. При цьому серед медіапедагогів існують відмінності в уявленнях про медіаосвіту (цілі, завдання тощо). Однією з проблем є неузгодженість поглядів на медіаосвіту між педагогами й практиками в галузі медіа. Однак сучасний розвиток британської медіаосвіти переконливо доводить, що, незважаючи на відмінність підходів, у Великобританії існує чітке розуміння того, що медіаграмотність на сьогодні настільки ж необхідна для людини, як і традиційна грамотність [5].

Аналізуючи розвиток медіаосвіти у Франції, слід відзначити, що на початковій стадії (20-ті рр. XX століття) медіаосвіта була спрямована на критичне, активне осмислення засобів масової інформації (на матеріалі кінематографа й преси). Курси з кіномистецтва й журналістики викладалися майже в усіх французьких університетах, а саме скільна медіаосвіта являла собою заняття на факультативах. У середині 60-х рр. програма медіаосвіти була запроваджена у початкові та середні школи Франції. З 1979 р. було розпочато проект "Активний юний телеглядач", який охоплював різні верстви суспільства – батьків, учителів, організаторів молодіжних клубів тощо. У рамках проекту проводилися дослідження впливу телебачення на дитячу й молодіжну аудиторію, з'ясовувалася роль засобів масової інформації у житті підрастаючого покоління. Один із відомих французьких проектів "Введення в комунікацію й медіа" передбачав вивчення школярами різних форм медіа (пресу, рекламу, навчальну літературу тощо), виконання ними творчих завдань з метою ознайомлення з різними видами ЗМІ, особливостями їх створення, призначенням тощо. Значною подією у галузі медіаосвіти було відкриття в Парижі Центру зв'язку освіти й засобів інформації (КЛЕМІ), головною метою якого був розвиток критичного мислення молоді стосовно медіа. Основні напрямки роботи КЛЕМІ: проведення регулярних курсів для вчителів; випуск газет і журналів, книг, що розглядають проблеми медіаосвіти; накопичення бази документальних ресурсів із проблем медіапедагогіки [4].

Медіаосвіта у Франції в основному інтегрована в обов'язкові шкільні дисципліни, хоча медіакультура вивчається і у як предмет на вибір. Окремі предмети з кіномистецтва, телебачення, журналістики й медіакультури в цілому викладаються в численних спеціалізованих ліцеях та університетах.

Незважаючи на різноманітність форм роботи з медіаосвіти у Франції, можемо констатувати, що робота з цього напрямку з дітьми дошкільного віку була майже відсутня. Лише деякі аспекти формування медіаграмотності дітей реалізовувалися через залучення батьків до участі у медіапроектах. Серед актуальних труднощів упровадження медіаосвіти в освітні заклади є недостатня компетентність педагогічних працівників до здійснення роботи з цього напрямку, майже відсутнє державне фінансування для оснащення дошкільних навчальних закладів, шкіль необхідним матеріально-технічним обладнанням.

Сучасний стан медіаосвіти в Канаді характеризується високим рівнем розвитку та досягнень у цій галузі. Так, медіакультура є обов'язковим компонентом шкільних навчальних планів з першого по дванадцятий класи. Курси з медіакультури і медіаосвіти викладаються майже в усіх університетах. Основним завданням канадської медіаосвіти є розвиток критичного мислення людини. Слід відзначити різноманітні медіаосвітні організації, що сприяють формуванню медіаграмотності дітей та медіакультури дорослих (AMEQ; MAML; AAMA та ін.).

Однією з найбільших подій не тільки для канадської, але і для міжнародної медіаосвіти стала всесвітня науково-методична конференція "Summit 2000: Children, Youth and the Media – Beyond the Millennium" (Торонто, 2000 р.), головною метою якої була підтримка ефективної медіаосвіти дітей і молоді, стимулювання поширення кращих навчальних програм і практичних методик, обмін досвідом робо-

ти діячів медіасфери (продюсерів, дистриб'юторів та авторів фільмів, телепередач та ін.) і медіаосвіти (педагогів початкової, середньої і вищої школи). Серед важливих питань, які були розглянуті на конференції, слід відзначити актуалізацію питань щодо формування основ критичного мислення у дітей дошкільного віку, виховання культури споживання ними медіапродукції та вивчення досвіду роботи окремих країн з цього питання.

Медіаосвіта в Німеччині розуміється як широкий спектр навчальних занять, пов'язаних із медіа. Німецька медіапедагогіка спрямована на вирішення багатьох завдань: захист дитячої й молодіжної аудиторії від шкідливих впливів медіа; підготовка аудиторії до критичного споживання медіатекстів; оволодіння навичками роботи з медіатехнікою; розвиток творчих здібностей на матеріалі медіа та створення власної медіапродукції тощо. Німецькі педагоги стали розглядати медіа як предмет для окремого вивчення лише в 60-ті рр. ХХ ст. Інтегрована медіаосвіта в німецьких школах передбачає цикл завдань і творчих робіт з учнями на матеріалі зображень (фотографії, слайди, малюнки); аудіовізуальних медіа (фільми, відео-записи, телепередачі); преси (газети, журнали); мультимедіа (CD-ROM, Інтернет, електронна пошта).

З 1995 р. Міністерством культури Німеччини ухвалено рішення про те, що школярі повинні навчитися орієнтуватися у світі медіа, критично оцінювати медіатексти, досвід і зразки поведінки, що розповсюджуються через медіа. Отже, медіаосвіта повинна охоплювати не тільки школярів, але й учителів. Саме в цьому напрямку працює Німецький державний інститут підвищення кваліфікації в шкільному навчанні і медіапедагогії, який займається поширенням педагогічної інформації й документації, консультуванням, проведенням семінарів, медіакурсів для вчителів і співробітників позашкільних установ освіти і культури для дорослих, розробкою медіапедагогічних матеріалів, організацією медіатекст тощо. Незважаючи на значні здобутки у медіаосвітній практиці, у Німеччині майже не приділяється увага роботі з дошкільниками. Реалізуються лише окремі медіапроекти (впровадження авторських програм у освітніх закладах, створення медіапродукції для дітей віком 3–6 років, розробка інтернет-сайтів навчального змісту для роботи з дітьми).

Розвиток теорії і практики медіаосвіти в Україні у першій половині 90-х років минулого століття не був для українських медіапедагогів продуктивним, що було пов'язано з політичними та економічними проблемами в державі. Починаючи з 1999 року, цей процес поступово актуалізувався. У Львівському національному університеті був створений Інститут екології масової інформації під керівництвом Б. Потятиника. Колективом його співробітників була створена і впроваджена в навчальний процес Львівської середньої школи програма факультативного навчання за курсом "Медіаосвіта в Україні" для 7–11 класів. Основна увага авторів була зосереджена на розвитку у школярів "захисних механізмів" від негативного медіавпливу. На початку ХХІ століття активну роботу з медіаосвіти підтримує київська група медіапедагогів. Професор Р. Онкович зазначав, що не слід обмежувати аудиторію медіаосвіти тільки учнями, необхідно залучати до формування медіакультури й дорослих. В Інституті соціальної та політичної психології Академії педагогічних наук України завідувач лабораторії масової комунікації науковець Л. Найдьонова розробила модель медіакультури, в якій розкрила ідею шкільної медіаосвіти.

У 2010 році Президією Національної академії педагогічних наук України схвалено Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні (2010–2020 рр.). Прийняття такого документа стало свідченням того, що медіаосвіта визнана важливою складовою модернізації сучасної системи освіти. У Концепції обґрунтовано необхідність впровадження медіаосвіти, визначено основні терміни, окреслено мету і завдання, принципи медіаосвіти, представлено пріоритетні напрями розвитку вітчизняної системи медіаосвіти, виокремлено основні її форми.

Концепція спрямована на підготовку і проведення широкомасштабного поетапного всеукраїнського експерименту з впровадження медіаосвіти на всіх рівнях. Зокрема, у Концепції висвітлено різні форми медіаосвіти, серед яких чільне місце посідає шкільна медіаосвіта, що охоплює інтегровану медіаосвіту (використання медіадидактики в межах існуючих предметів), спеціальні навчальні курси, факультативи, гурткову, студійну та інші форми позакласної роботи. Ця форма медіаосвіти спрямована переважно на формування критичного мислення, комунікаційної медіа-

компетентності учнів. Значну увагу приділено і позашкільній медіаосвіті, яка спрямована на розвиток способів творчого самовираження особистості, і має супроводжувати шкільну медіаосвіту, підсилювати її ефект. Базується переважно на діяльності громадських організацій, волонтерських і комерційних засадах, охоплює сімейну медіаосвіту.

У рамках експерименту впроваджується медіаосвітня робота в початковій школі. За програмою передбачається проведення занять з використанням проблемних, евристичних, ігрових та інших продуктивних форм навчання, що дає змогу підготувати дітей до життя у нових інформаційних умовах. Діяльність педагога з формування у молодших школярів культури взаємодії із медіа покликана розвинути не лише навички сприйняття, аналізу та інтерпретації медіатекстів, а й навички критичного мислення по відношенню до різноманітної медіапродукції, розвинути на матеріалі медіа творчі здібності дітей. На цьому наголошує й відомий російський фахівець з медіаосвіти учнів початкової школи Л. Баженова, якою розроблені ефективні програми з розвитку медіакультури молодших школярів.

Відзначаючи важливість розробки вищезазваної Концепції, необхідно звернути увагу на недосконалість її реалізації. У змісті зазначено, що медіаосвіта має розпочинатися з дошкільного віку, проте на сьогодні цей напрям роботи в нашій державі досі залишається фрагментарним і здійснюється переважно стихійно з ініціативи педагогів. Так, лише в деяких регіонах незначна кількість дошкільних навчальних закладів приділяє увагу роботі з формування основ комп'ютерної грамотності у дошкільників, вихованню у них культури споживання медіапродукції, розвиток основ критичного мислення щодо медіатекстів тощо. Переважно педагоги використовують у роботі з дітьми програми з медіаграмотності, які розраховані на дітей 6–10 років. Відповідно постає низка труднощів під час роботи з дітьми, оскільки педагогу необхідно самостійно переорієнтувати навчальний матеріал відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дошкільників.

Важливим показником упровадження медіаосвіти в ДНЗ є те, що значна кількість педагогів постійно навчають своїх вихованців переглядати телепередачі вибірково, звертають увагу дітей на корисні для них передачі. Вихователі пояснюють дітям, у чому полягає шкода від нерозбірливого перегляду всього підряд, радять переглядати телепрограми разом із батьками, обговорюють з дітьми зміст переглянутого медіаконтенту. Предметом обговорення зазвичай стають зміст передачі та окремі її фрагменти, моральні аспекти та поведінка героїв, а також ідейна спрямованість змісту, художньо-естетичні аспекти.

Таким чином, одним із завдань розбудови вітчизняної освіти є створення в Україні цілісної системи медіаосвіти, що дозволить забезпечити всебічну підготовку дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування в них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності. Це, в свою чергу, вимагає подолання наявних на сучасному етапі перешкод: некомпетентність педагогів з питань медіаосвіти та відсутність науково-методичної бази щодо запровадження медіаосвіти в навчальні заклади. Актуальною проблемою сьогодні є створення української методики медіаосвіти для дітей дошкільного віку, що передбачає опис процесу навчання основ медіаграмотності щодо її змісту та спільної діяльності педагога й дітей з урахуванням варіативності, імпровізації, діалогічної форми навчання й виховання, а також вимог до складників освітнього процесу. Медіаосвіта, як вже зазначали, повинна стати невід'ємною складовою начально-виховного процесу в усіх освітніх закладах. У вищій школі медіаосвіта може і повинна стати частиною навчального процесу незалежно від професійного спрямування закладу.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, систематична робота з медіаосвіти дасть змогу дитині орієнтуватися в загальних інформаційних потоках, навчить фільтрувати, вибирати потрібну медіаінформацію, структурувати її, запам'ятовувати та застосовувати, критично ставитися до кожного медіатексту та мати власну позицію щодо його змісту й форми вираження. У ході викладання медіаосвіти також розв'язується завдання навчати дітей практичних умінь роботи з медіатехнікою.

З досвіду зарубіжної медіаосвітньої практики можна зазначити, що медіаосвіта може входити до навчальної програми обов'язковою складовою як автономний

предмет / заняття, може інтегруватися у різні види роботи, або може бути організована як факультативне заняття. Незалежно від вибору способу навчання медіа освіти на державному рівні необхідно затвердити вивчення даного курсу у процесі підготовки фахівців освітньої галузі.

Незважаючи на різноманітність визначень поняття "медіаосвіта", заміну його на аналогічні ("медіаграмотність", "медіаобізнаність" тощо), у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях незмінним залишається розуміння медіаосвіти – не тільки як певного компонента шкільної чи вишівської освіти, а і як довгострокової суспільно-просвітницької діяльності, що поширюється на дітей і дорослих. Як зарубіжні, так і українські вчені розуміють медіаосвіту насамперед як безупинний розвиток особистості в суспільстві, як виховання активних інформованих громадян, наділених культурою спілкування з засобами масової інформації.

Знання світових теоретичних і методичних набутоків у галузі медіаосвіти, їх адаптація до особливостей українського освітнього простору, озброєння ними українських педагогів є перспективою розвитку і удосконалення медіаосвітньої діяльності у нашій державі.

Література

1. Волошина А. К. Формування медіакомпетентності викладача засобами аудіо-візуальних технологій [Електронний ресурс] / А. К. Волошина // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2010. – № 23. – С. 510-518. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/. – Назва з екрана.
2. Задорожна Н. Т. Медіаосвіта : енциклопедія освіти / Н. Т. Задорожна, Т. В. Кузнецова ; акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень ; – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Зазнобина Л. С. Стандарт медиаобразования, интегрированного в гуманитарные и естественнонаучные дисциплины начального общего и среднего общего образования [Електронний ресурс] / Л. С. Зазнобина. – Режим доступу: http://www.mediaeducation.ru/publ/standart_shtml. – Назва з екрана.
4. Федоров А. В. Медиаобразование: История, теория и методика / А. В. Федоров. – Ростов н/Д : Изд-во ЦВВР, 2001. – С. 198–278.
5. Шариков А. В. Медиаобразование: мировой и отечественный опыт / А. В. Шариков. – М. : Изд-во Академии педагогических наук, 1990. – 66 с.